

Een dagenlang zuip-, vreet- en seksfestijn – dat was **LA GRANDE BOUFFE**. Deze maand regisseert Johan Simons de eerste theater-versie van Marco Ferreri's film bij Toneelgroep Amsterdam en NTGent. Elsie de Brauw speelt de helft van de vrouwenrollen. 'Ze hebben geen enkel motief, dat is het enge.'

ECHT DECADENT

Vier welgestelde mannen in de bloei van hun leven sluiten zich op in een landhuis. Ze eten zich letterlijk dood aan de meest luxe gerechten. Ook worden er wat prostituees opgetrommeld en komt de lerares van de naburige basisschool langs. Het resultaat is een dagenlange seks- en eetmarathon. De première van *La grande bouffe*, de film van Marco Ferreri, zorgde in 1973 voor beroering, niet in de laatste plaats door de controversiële plot. Het meest schokkende aan de film is dat de mannen geen enkel motief hebben om zichzelf om te brengen. Ze doen het, omdat het kan. In verschillende besprekingen van de film wordt gesuggereerd dat ze vastgeroest zouden zijn in hun leven of dat ze zich domweg vervelen.

'Aan die suggesties doe ik niet mee', zegt Elsie de Brauw, die samen met Chris Nietvelt alle vrouwenrollen in de eerste toneelversie van *La grande bouffe* voor haar rekening neemt. 'De vraag wat het eigenlijk betekent dat ze zich dood eten, daar willen we het juist over hebben in de voorstelling. Als het oudere mensen zouden zijn, die toch al dood zouden gaan, dan zou je je nog kunnen voorstellen dat ze er op een zo luxe mogelijke manier een einde aan willen maken. Maar dit zijn succesmannen in de kracht van hun leven, met een mooie carrière. Ze hebben geen enkel motief, dat is het enge. Dat is precies wat die film zo schokkend maakt.'

EXPLICIETE BEELDEN

Ze zag *La grande bouffe* voor het eerst toen ze zeventien was. Halverwege hield ze het voor gezien. 'Niet omdat ik de beelden schokkend vond. Maar omdat er eigenlijk niets gebeurde. Er zit nauwelijks

plot of drama in de film: ze komen samen en eten zich dood. Ik snapte niet wat die mensen bewoog. Pas later kon ik genieten van de beelden, de scherpe dialogen en van de thematiek.'

De vraag is hoe je een film als *La grande bouffe* – met weinig plot en veel expliciete beelden – op het toneel zet. De Brauw heeft nog geen pasklaar antwoord. De repetities moeten nog beginnen en de zoektocht naar de juiste vorm moet nog worden ingezet. 'We gaan ons in ieder geval niet dood eten

TEKST ROBBERT
VAN HEUVEN
FOTO'S MERLIJN
DOOMERNIK

TAMTAM: EXTASE EN EXCES

De voorstelling *La grande bouffe* maakt deel uit van het festival TAMTAM, met dit jaar als thema 'extase en exces'. Op deze pagina's een greep uit de activiteiten.

op het toneel. Chris Nietveld en ik spelen alle vrouwen en wij blikken in ons kunstatelier terug. Daar brengen we de mannen tot leven en verheffen wij de gebeurtenissen in het huis tot beeldende kunst. Die mannen gaan dood met zorg. Dat is voor een kunstenaar de moeite van het onderzoeken waard.'

KUNSTBOEKEN

Omdat beeldende kunst een belangrijke rol zal spelen, werkt ook de bekende kunstkritica Anna Tilroe aan de voorstelling mee. Ook De Brauw is een groot liefhebber van beeldende kunst. 'Ik houd bijvoorbeeld erg van de beelden van Alberto Giacometti. Hij maakt hele dunne mensen met lange lichaamsdelen. Ze zijn gemaakt van

keihard staal, maar ogen fragiel. Of fotografe Rineke Dijkstra die in haar foto’s weet vast te leggen wat achter de ‘gewoonheid’ van haar modellen zit. Ik blader graag in kunstboeken bij het voorbereiden van een rol. Als actrice wil ik ook achter de ‘gewoonheid’ van mijn personage kijken. Hoe dat gaat? Jij zit nu te schrijven. Dat is niet erg, maar wel heel saai om naar te kijken. Als toeschouwer wil je iemand zien die leeft. Je maakt een personage maar twee uur mee, daar moet je een heel leven uit kunnen destilleren. Dat begint vaak bij hoe iemand zich lichamelijk beweegt. Hoe iemand praat, of zit, of kijkt – dat maakt een enorm verschil voor hoe je als toeschouwer dat personage ervaart.’

Ze doet het voor, gaat anders op haar stoel zitten, verandert haar mimiek. ‘Als acteur moet je, net als een beeldend kunstenaar, je personage vormgeven als je speelt.’

GEGOEDE HAAGSE FAMILIE

De personages in La grande bouffe gedragen zich decadent. Hoe makkelijk kan De Brauw zich in hen verplaatsen?

‘Het is misschien een cliché’, zegt ze, ‘maar het is een raar idee dat wij ons moeten beheersen om ons niet aan eten te buiten te gaan, terwijl er ook mensen doodgaan van de honger. Ik kan me aan mijn zoons ergeren als ze half opgedronken flessen biologisch appelsap al als leeg beschouwen. In oorlogstijd doe je dat niet. Maar zo denken wij niet meer. Ik ben een nakomertje. Een paar van mijn broers en zussen hebben de oorlog nog meege-maakt. Hoeveel geld ze ook hebben, ze letten toch altijd op koopjes. Dat snap ik wel.’

Ze komt uit een gegoede Haagse familie vertelt ze, haar man Johan Simons helemaal niet. Dat ze met hem thuiskwam, was wel een beetje een schok. ‘Al was hij zo buitenissig dat hij buiten alle categorie-en viel.’ Het verschil in hoe zij en haar man nu nog steeds naar geld kijken, geeft haar een interessant inzicht in decadentie. ‘Johan kan doorschieten naar het decadente, naar het showen van wat je hebt. Omdat hij vroeger nooit wat had. Mijn familie keek op dat soort gedrag neer. Een houding van: wij hoeven helemaal niet met onze auto te showen, wij kunnen toe met een gebutste middenklasser, want wij zijn tóch wel sjiek. Dat is eigenlijk pas echt decadent.’

La grande bouffe
Toneelgroep
Amsterdam/NTGent
Stadsschouwburg,
25 t/m 28
februari;
4 t/m 6 maart;
7 t/m 17 april

MEER TAM TAM

FEEST VAN HET GROTE GELD

Dertig leerlingen van vijf verschillende Amsterdamse scholen spelen mee in Het feest van het grote geld. Het resultaat: een stortvloed van scènes over geld, mobieltjes, i-pods, merkkleding en andere uiterlijkheden die van levensbelang zijn.

Stadsschouwburg, 16 t/m 21 februari

PERSOONLIJKE ZOEKTOCHT

Hoe kom je tot verantwoorde keuzes als alles om je heen in het teken staat van commercie, uiterlijk vertoon en kortstondig geluk. Ga mee op een persoonlijke zoektocht in Carrefour, een voorstelling van Jorinde Keesmaat, geïnspireerd op teksten van Jan Fabre. Met acht acteurs, onder wie twee kinderen, op een locatie tussen de Melkweg en de Stadsschouwburg in.

Van 25 februari t/m 6 maart

HUGO KOOLSCHIJN LEEST TSJECHOV

‘Zielepijn kwam op me af als een tegenligger die je niet kunt ontwijken’, zegt Hugo Koolschijn. Hij brengt dit verhaal van Tsjechov tijdens Tamtam als theatrale lezing. ‘Tsjechov laat de hoofdpersoon Vasiljev iets meemaken waar hij geestelijk niet tegen opgewassen is. Hij toont veel psychologisch inzicht, heel modern voor die tijd, en met veel gevoel voor de psychische verwarring van de hoofdfiguur. Het zet aan tot denken over grenzen waar we allemaal tegenaan lopen, maar die per individu verschillen. Tsjechov beschrijft dit geval met begrip. Hij neemt de menselijke tekorten waar op een manier die me ontroert en dat wil ik graag met het publiek delen.’

Stadsschouwburg
18, 21, 25 februari, 4, 5 maart